

Ομιλία του Κοσμήτορα της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ στην τελετή απονομής διπλωμάτων των αποφοίτων του 2014

Κύριε πρύτανη, κύριε Πρόεδρε του ΣΠΜΕ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αγαπητοί μας απόφοιτοι, αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες, αγαπητοί γονείς και συγγενείς των παιδιών μας,

Εκ μέρους της Σχολής Πολιτικών Μηχανικών του ΕΜΠ σας καλωσορίζω στη σημερινή μας γιορτή, τη γιορτή των αποφοίτων μας και των οικογενειών τους, αλλά και της Σχολής μας και του ΕΜΠ. Το δίπλωμα που σε λίγο θα πάρουν οι νέοι μας απόφοιτοι αποκρυσταλλώνει τον πολυετή τους μόχθο, αρχικά για την εισαγωγή σε μια δύσκολη Σχολή και στη συνέχεια για την επιτυχή ολοκλήρωση των απαιτητικών σπουδών σ' αυτή. Αλλά το δίπλωμα σηματοδοτεί και την αρχή της επαγγελματικής ζωής, που ελπίζω και εύχομαι να είναι δημιουργική για όλους τους αποφοίτους μας και να συμβάλει θετικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, και έξω απ' αυτήν.

Πρόκειται για ένα ισχυρό δίπλωμα. Μπορώ να σας διαβεβαιώσω γι' αυτό, αφού και εγώ είμαι ένας διπλωματούχος της ίδιας Σχολής και χρησιμοποιώ για 37 χρόνια τις γνώσεις και τα εφόδια που αυτό το δίπλωμα αντιπροσωπεύει. Βέβαια, την ώρα της αποφοίτησής μου έστεκα αμήχανος, ίσως και φοβισμένος, για το τι μου επεφύλασσε το μέλλον. Τα ερωτήματά μου τότε ίσως μοιάζουν με αυτά των νέων μας αποφοίτων τώρα. Θα βρω δουλειά; Αν βρω, θα μου αρέσει; Θα είναι δημιουργική; Θα μου είναι χρήσιμα και επαρκή αυτά που έμαθα; Σιγά-σιγά συνειδητοποίησα πρώτα απ' όλα ότι η ζωή προσφέρει πολλές ευκαιρίες και ότι πρέπει κανείς να καλλιεργεί την ωριμότητα να τις επιζητεί, να τις διακρίνει και να τις αξιοποιεί. Αλλά κι αν μερικές τις χάσει, δεν πειράζει γιατί η ζωή θα προσφέρει κι άλλες. Έμαθα επίσης ότι η ζωή ανταμείβει την προσπάθεια, την εργατικότητα, τη συνεργασιμότητα, τη συνέπεια και την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

Ασφαλώς πολλά έχουν αλλάξει από εκείνα τα χρόνια που εγώ τελείωνα το Πολυτεχνείο. Αρχικώς παρατηρούσα με ικανοποίηση τη συνεχή άνοδο στο επίπεδο απασχόλησης των μηχανικών. Από τον μηχανικό των μικροέργων —κυρίως της οικοδομής— βαδίζαμε προς τον μηχανικό των μεγάλων έργων υποδομής, για τα οποία υπήρχε —και ακόμη υπάρχει— καθυστέρηση στη χώρα μας. Παράλληλα, νέα πεδία, όπως αυτά της διαχείρισης τεχνολογικών συστημάτων, των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, και της σχέσης ανάπτυξης και περιβάλλοντος, διεύρυναν συνεχώς τον επαγγελματικό ορίζοντα του μηχανικού —ιδίως του πολιτικού μηχανικού. Με αυτές τις ευνοϊκές συγκυρίες, στο κοντινό παρελθόν, το δίπλωμα της Σχολής μας έφτανε για να εξασφαλίσει άμεση εύρεση εργασίας.

Δυστυχώς την ακμή την ακολούθησε η ύφεση. Η πρόσφατη γενικευμένη κρίση στη χώρα, μια κρίση που μεταξύ άλλων αύξησε το ποσοστό ανεργίας στις νέες ηλικίες στο 58% κατά μέσο όρο, δεν έχει αφήσει ανεπηρέαστους και τους αποφοίτους μας. Αλλά και η ίδια η Σχολή έχει επηρεαστεί αρνητικά. Το καθηγητικό προσωπικό μειώνεται αριθμητικά και δεν

ανανεώνεται ηλικιακά. Μόνο το 2014 ακυρώθηκαν σχεδόν 20 προκηρύξεις θέσεων καθηγητών που έχουν κενωθεί από συνταξιοδοτήσεις. Συνολικά η Σχολή αριθμεί πάνω από 40 κενές θέσεις διδασκόντων. Ακόμη πιο δραστικά μειώθηκε το διοικητικό προσωπικό της Σχολής. Ο προϋπολογισμός της Σχολής έχει μειωθεί κατά 90% σε σχέση με το επίπεδο πριν μια πενταετία, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε πια να συντηρούμε και να διατηρούμε σε ποιοτικό επίπεδο τις εγκαταστάσεις μας. Αλλά χειρότερες είναι οι επιπτώσεις στο θεσμικό επίπεδο: Οι κατ' έτος ή διετία αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένης και της αποκληθείσας «μεταρρύθμισης» της ανώτατης εκπαίδευσης, επέτειναν τα προβλήματα και δημιούργησαν αστάθεια και συχνά χάος στις ακαδημαϊκές λειτουργίες μας. Τέλος, με το σύστημα των μαζικών μετεγγραφών, το τρέχον ακαδημαϊκό έτος υπερδιπλασιάστηκε ο αριθμός των εισαγόμενων φοιτητών, υπερβαίνοντας κατά πολύ τις δυνατότητες της Σχολής.

Παρόλα αυτά, η Σχολή όχι μόνο εξακολουθεί να στέκεται όρθια στην Ελλάδα, αλλά έχει κερδίσει την αναγνώριση και τη διάκριση και στο διεθνή χώρο. Η κατάταξη των πανεπιστημίων κατά θεματική περιοχή από τον Οργανισμό QS για το 2015 ανέδειξε για τρίτη συνεχή χρονιά τις υψηλές επιδόσεις της Σχολής μας, δίνοντάς της την περίοπτη 29η θέση παγκοσμίως και την 8η στην Ευρώπη. Ειδικότερα, ως προς το κριτήριο που σχετίζεται με την παραγωγή και αναγνώριση του ερευνητικού έργου μας, η Σχολή μας κατατάχθηκε τέταρτη παγκοσμίως, ξεπερνώντας πανεπιστήμια που διεθνώς θεωρούνται ορόσημα σε αυτόν τον τομέα. Καμιά άλλη Σχολή της Χώρας δεν έχει τόσο καλές επιδόσεις. Είμαστε περήφανοι γι' αυτές τις περγαμηνές, που δείχνουν πως κάνουμε το καθήκον μας με συνέπεια στην ιστορία της Σχολής, της αρχαιότερης Σχολής Μηχανικών της χώρας που ιδρύθηκε το 1887.

Έτσι, στην Ελλάδα της κρίσης, η Σχολή στέκεται σαν ένας φάρος, δείχνοντας πως είναι ρεαλιστικό να κάνουμε καλά τη δουλειά μας και να πετυχαίνουμε ακόμη και στις πιο αντίξοες συνθήκες. Στα αλλεπάλληλα κύματα του παγκοσμιοποιημένου ανταγωνισμού, η Σχολή μας αποδείχθηκε ως τώρα μια απρόσβλητη νησίδα υψηλών στόχων και ποιοτικών επιτευγμάτων. Χρωστάμε αυτά τα επιτεύγματα πρωτίστως στη συνεργασία: των καθηγητών, του διοικητικού, εργαστηριακού και τεχνικού προσωπικού, των φοιτητών και των απόφοιτων μας.

Οι φοιτητές μας δεν έπεσαν στην παγίδα της απαξίωσης του πανεπιστημίου και των σπουδών τους, μια παγίδα που στο στήσιμό της δυστυχώς συμμετείχαν και πολλοί από τους ιθύνοντες της χώρας. Οι φοιτητές μας είναι πιο συνειδητοποιημένοι και πιο ώριμοι από πριν και κάνουν και αυτοί τη δουλειά τους με συνέπεια. Δικαιώνουν έτσι το δικό τους όνειρο αλλά και τις προσδοκίες των δικών τους. Δικαιώνουν τη φήμη της Σχολής μας στην ελληνική κοινωνία, αυτή που τους ενθάρρυνε να επιλέξουν τη Σχολή μας για να σπουδάσουν.

Πολλοί απόφοιτοί μας, στην δύσκολη αυτή συγκυρία, αντιμετώπισαν εργασιακά προβλήματα. Και πολλοί αντέδρασαν διευρύνοντας τα σύνορα των δραστηριοτήτων τους έξω απ' τη Ελλάδα. Είχαν έτσι την ευκαιρία να διαπιστώσουν ότι οι γνώσεις που πήραν από

τη Σχολή, καθώς και οι δεξιότητές τους, ήταν πολύ ικανοποιητικές σε απόλυτους όρους, αλλά και τους τοποθετούσαν πολύ ψηλά, σε σχετικούς όρους, συγκριτικά με τους συναδέλφους τους από πανεπιστήμια άλλων χωρών. Απέκτησαν έτσι μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση οι ίδιοι, αλλά αυτό είχε και σημαντική θετική επίδραση για τη Σχολή: Διαφημίστηκε διεθνώς με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όχι στη βάση επικοινωνιακών τεχνασμάτων, αλλά στη βάση της ουσίας, της αξίας των γνώσεων και δεξιοτήτων.

Αυτό το δρόμο της γνώσης, της δουλειάς, της άμιλλας και της αριστείας θα εξακολουθήσουμε να βαδίζουμε στη Σχολή μας. Δεν συμβιβάζομαστε με την μετριότητα, με την ισοπέδωση και με τον εξισωτισμό που τραβάει όλους μας προς τα κάτω. Επιζητούμε και εμπεδώνουμε την αξιοκρατία. Δεν συμφωνούμε με όσους αντιδιαστέλλουν την αξιοκρατία με τη δημοκρατία. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι τα δύο είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Πιστεύουμε ότι η δημοκρατία έχει ως ουσιαστική προϋπόθεση την παιδεία, καθώς και ότι ένας λαός ώριμος και μέτοχος της παιδείας δίνει στους πιο άξιους και ικανούς τις ευθύνες που εκείνοι μπορούν να αναλάβουν πιο αποτελεσματικά, οδηγώντας έτσι όλη την κοινωνία στην πρόοδο.

Αγαπητοί μας απόφοιτοι, αγαπητά μας πνευματικά παιδιά,

Προσπάθησα να αποφύγω τον πειρασμό των άμεσων παραινέσεων και νουθεσιών του δάσκαλου προς τον μαθητή. Κλείνοντας, όμως, θα ήθελα να αναφέρω λίγα απ' όσα έμαθα στα 37 χρόνια της επαγγελματικής μου ζωής. Το αν θα τα θεωρήσετε χρήσιμα και θα τα υιοθετήσετε θα το κρίνετε εσείς.

- Έμαθα, λοιπόν, ότι η γνώση δεν έχει όρια και ότι δεν παγιώνεται. Έτσι, κατάλαβα ότι πρέπει να αποφεύγω τον δογματισμό, τη ρετσέτα, την προσκόλληση σε στερεότυπα.
- Έμαθα ότι η μάθηση είναι μια διαρκής διαδικασία. Δεν τελειώνει με την αποφοίτηση, αλλά προχωρεί παράλληλα με την εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας.
- Κατάλαβα ότι το αντικείμενο του πολιτικού μηχανικού είναι εξαιρετικά ευρύ και ανοιχτό. Το αντικείμενο συνυφάνεται με την επίλυση πραγματικών προβλημάτων και ειδικότερα των προβλημάτων που σχετίζονται με το φυσικό και δομημένο περιβάλλον.
- Εκτίμησα τον ορθολογισμό, που διέπει τη μεθοδολογική προσέγγιση του μηχανικού, ως βάση μελέτης και επίλυσης προβλημάτων με καθολικό πεδίο εφαρμογής.
- Κατάλαβα ότι ο σεβασμός των κοινωνικών και ηθικών αξιών είναι πιο πολύτιμος από τις πρόσκαιρες απολαβές.
- Εκτίμησα ιδιαίτερα την αξία της συνεργασίας και κατάλαβα ότι η έλλειψή της αποτελεί την αχίλλειο πτέρνα μας και την πηγή των περισσότερων δεινών του τύπου.
- Συνειδητοποίησα ότι το επάγγελμα του μηχανικού είναι σύμφυτο με υψηλές ευθύνες, αλλά και ότι η ανάληψη ευθυνών έχει μεγάλη κοινωνική αξία.

Τελειώνοντας, σας συγχαίρω και σας εύχομαι καλή συνέχεια στην επαγγελματική και την προσωπική σας ζωή, και καλή τύχη!

Δημήτρης Κουτσογιάννης

Κοσμήτορας, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ

4/5-6-2015